Harjun synty

***S**uomen pinnanmuodot ovat syntyneet pääosin viimeisen jääkauden aikana, jolloin paikoitellen jopa 2 kilometriä paksu jääpeite on jyrännyt ja raapinut maaperäämme. Jäätikön sulamisvaiheen aikana, yli 10 000 vuotta sitten taas valtavat vesimassat ovat huuhdelleet Suomen maakamaraa. Jääkauden perintönä olemme saaneet, maatamme risteilevät harjut, Salpausselän reunamuodostuman sekä lukuisat supat ja deltat.*

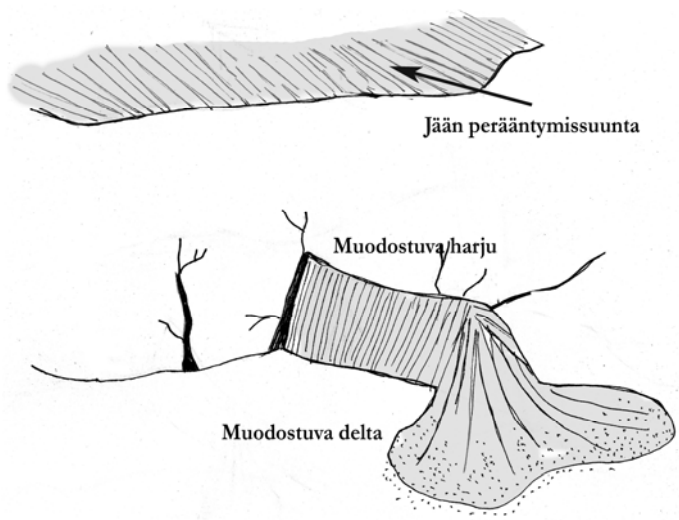

Tämä kapea harju, jolle juuri olet noussut, on syntynyt viimeisimmän jääkauden lopussa. Sulavan jäätikö sisälle muodostui aluksi valtavia halkeamia, joita pitkin sulamisvesi virtasi. Vesi kuljetti mukanaan maa-ainesta, jota se lajitteli ja pyöristi.

Aikanaan veden mukana kulkeutuneet ainekset kerrostuivat jäätikköjokien pohjalle muodostaen joen uoman mukaan mutkittelevia harjuja. Pienijakoisin aines kulkeutui pisimmälle, aina jääjoen suualueille ja muodosti sinne hienohiekkaisia deltoja. Harjut kulkevat maastossa yleensä jään perääntymissuunnan mukaisesti, siis kaakosta luoteeseen.

KIVA TIETÄÄ..

Salpausselkääkin kutsutaan usein virheellisesti harjuksi. Salpausselkä kulkee kuitenkin muinaisen jään reunan mukaisesti länsi - itä suunnassa ja sen muodostumishistoria on erilainen kuin harjuilla.

Salpausselkä on muodostunut ajalla, jolloin jään eteneminen pysähtyi pariksi tuhanneksi vuodeksi. Jää ei kuitenkaan pysynyt paikoillaan, vaan jyräsi koko ajan eteenpäin valtavalla voimalla. Se vain suli yhtä nopeasti kuin eteni. Jään reunan puskema, kaikenkokoisia aineksia aina savesta kivenmurikoihin sisältämä maa kasaantui Salpausseläksi. Tällaista maa-ainesta kutsutaan moreeniksi.

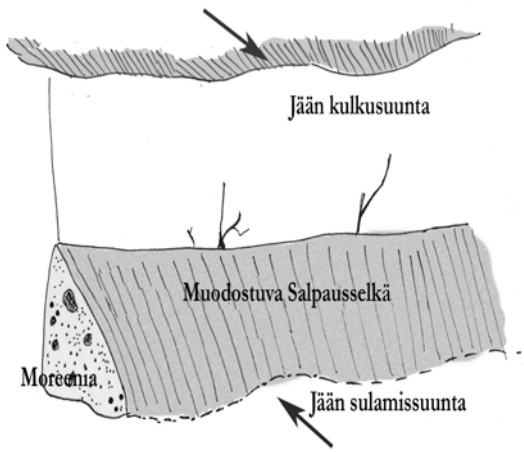

© Päivi Väänänen 2009

Karjalan Luontokoulu OY